

De Schreeuw om Vrede – De stem van de diplomaat

Ere-ambassadeur Johan Swinnen tijdens de Temple of Peace, dag van de Diplomatie (maandag 27/10/2025)

Tijdens de **Dag van de Diplomatie**, georganiseerd in het kader van de **Temple of Peace**, bracht **ere-ambassadeur Johan Swinnen** een krachtige en indringende oproep tot vrede. Zijn getuigenis — eerder uitgesproken in de Antwerpse kathedraal — klonk als een moreel kompas in een tijd van verwarring, conflict en cynisme.

Met de vraag *“Moet er nog diplomatie zijn?”* legde Swinnen de vinger op de wonde van onze tijd: de nood aan hernieuwde inzet voor dialoog, menselijkheid en wederzijds begrip.

Een wereld in verwarring, een roep om bezinning

Swinnen schetste een wereld vol onzekerheden en morele beproevingen: oorlogen, ongelijkheid, klimaatcrisis, migratie, populisme en de erosie van mensenrechten en democratie.

Te midden van deze turbulentie riep hij op tot **zelfreflectie en bescheidenheid**.

“Vrede begint bij, met en in onszelf,” klonk het.

“We moeten de knoop waarin we zelf verstrikt zitten ontwarren, vooraleer die van de ander te ontleden.”

Zijn boodschap was even spiritueel als maatschappelijk: het evangelie roept niet op tot veroordeling, maar tot empathie, vergevingsgezindheid en matiging. Vanuit die houding kan ook diplomatie haar ware roeping terugvinden.

Diplomatie als weg naar dialoog en verzoening

De spreker waarschuwde voor het groeiende **“diplomatiek deficit”** in een wereld die te vaak kiest voor macht boven gesprek. Aan de hand van drie actuele conflicten – **Centraal-Afrika, het Midden-Oosten** en **Oekraïne** – toonde hij hoe vrede enkel kan groeien waar waarheid, rechtvaardigheid en verzoening samenkomen.

In zijn terugblik op Rwanda en Congo pleitte hij voor het erkennen van fouten, het zoeken naar waarheid en het openen van ruimte voor **herstel en samenwerking**. België, zei hij, bezit nog altijd **een kapitaal van vertrouwen in Afrika** en kan dat aanwenden voor nieuwe bruggen tussen volkeren.

“Ik schreeuw om vrede – en voor goede diplomatie”

Over het **Israëliësch-Palestijns conflict** sprak Swinnen met grote verontwaardiging. Hij bekritiseerde het stilzwijgen van de internationale gemeenschap tegenover schendingen van het humanitair recht, maar wees ook elke vorm van haat af.

Echte diplomatie, zo zei hij, is **moedig én empathisch**: ze weigert cynisme, maar durft ook de waarheid te benoemen — ongeacht wie ze ongemakkelijk maakt.

“Een goede diplomatie ontwijkt het cynisme, verzet zich tegen selectieve verontwaardiging en zoekt de mens achter het conflict.”

Vrede boven wapenwedloop

Met betrekking tot **Oekraïne** uitte Swinnen zijn zorg over de toenemende militarisering. Hij vroeg zich af of hogere defensiebudgetten werkelijk bijdragen tot vrede, of eerder tot nieuwe spanningen.

Zijn alternatief: een heruitgave van het **Helsinki-proces** uit 1975, waarin Oost en West samen een kader creëerden voor dialoog en vertrouwen. Zo'n **“Helsinki-bis”** zou volgens Swinnen opnieuw een multilateraal moment van hoop kunnen worden.

Waarden als kompas

Aan het slot van zijn rede riep Swinnen op tot trouw aan het fundament van elke diplomatie: **de universele mensenrechten**. Ze zijn geen Westers exportproduct, maar een gemeenschappelijk bezit van de hele mensheid.

Diplomatie mag niet buigen voor macht of winst, maar moet geworteld blijven in **waardigheid, solidariteit en rechtvaardigheid**.

“We zullen niet toelaten dat valse profeten ons misleiden, dat de liefde voor de vrede bekoelt.”

Zijn woorden waren niet enkel een analyse, maar een moreel appel — een herinnering dat vrede geen vanzelfsprekendheid is, maar een keuze die telkens opnieuw moet worden gemaakt.

Reflectie — Pax Christi over de kracht van diplomatie

Met zijn toespraak gaf Johan Swinnen een stem aan datgene waar **Pax Christi** al decennia voor staat: vrede groeit uit **luisteren, verzoenen en het beschermen van menselijke waardigheid**.

In tijden van oorlog en verdeeldheid is diplomatie niet zomaar een instrument van staten, maar een oefening in menselijkheid.

De Temple of Peace wil precies dat tonen: dat er altijd ruimte is voor gesprek, dat vrede nooit “af” is, en dat elke stem — diplomaat, gelovige of burger — kan bijdragen aan een cultuur van dialoog.